

Hemingway a fost întotdeauna apropiat de sufletul meu, bănuiesc că așa va și rămâne. Fiecare dintre noi avem stilul nostru, nevoile sufletești și simțiri care ajung să se întrepătrundă cu cele ale unor ființe asemănătoare... de azi sau care au trăit în alte vremuri. Hemingway atrage atenția nu doar prin Bătrânul și Marea... și Premiul Nobel pentru Literatură, ci prin multe scrieri care au capacitatea să te transpună altundeva, poate să te și transforme. Cele două volume din cartea "The Complete Short Stories of Ernest Hemingway" (apărută în română în 1993 cu titlul "Nimeni nu moare niciodată") adună postum diferite scrieri, povestiri fără relații de continuitate unele cu altele; unele au rămas neterminate, altele au fost utilizate în lucrări de amploare mai mare. Mai multe dintre ele au ca temă războiul, uciderea oamenilor de către oameni. Sunt și altele. De remarcat în volumul 2 este cea cu titlul "Tărâmul ciudat" un story al interrelației unui bărbat cu o tânără și prezentul și trecutul lor..., un sentiment care ne devine cunoscut unora, poate. "An African Story" – "Povestire africană" îmi este cel mai apropiat mie, din ceva motive greu de definit.

Povestire africană este una dintre cele mai reușite scrieri, așa simt; această scurtă povestire este la nivelul unei capodopere. Aparent despre o vânătoare, pornită din descoperirea unui elefant bătrân și cu fildeși uriași, de către un copil, David, și câinele lui. "Aștepta să răsară Luna (...). Nu auzise elefantul (...). Apoi umbra elefantului îl acoperi și el trecu fără să facă deloc zgomot și-i simțiră mirosul în briza care venea dinspre munte. Miroase pătrunzător, dar a bătrânețe și a acru (...) părea să atingă pământul cu colțul stâng. (...) îl ajunseră la marginea pădurii. Se îndrepta spre munte și mergea încet în adierea brizei de noapte. (...) amândoi îl urmară pe elefant până ajunse într-un luminiș. Stătea acolo, clătinându-și urechile uriașe. Trupul îi era în umbră, dar razele Lunii îi luminau capul."

Copilul îl anunță pe tatăl lui, și împreună cu acesta și un alt vânător ei 3 pornesc în urmărirea sălbăticiunii. "Urcau întruna pe costa muntelui, dar acum urma cobora printr-un luminiș în pădure către terenul accidentat dinaintea lor. (...) se uită la urma mare, turtită și circulară a elefantului și observă locul în care ferigile fuseseră călcate (...) adormi (...) apoi se trezi cu lumina clarului de Lună pe obraz și se gândi la elefantul cu urechile mari care stătea în pădure, cu capul tras în jos de greutatea colților. (...) Apoi, când trecură de terenul accidentat și urcară înspre pădure, urmele elefantului se abătură înspre o veche potecă de elefanți. (...) Colții de elefant cântăreau două sute de livre fiecare. De când colții aceștia crescuseră mai mari decât lungimea lor obișnuită, elefantul fusese urmărit mereu pentru ei și acum ei aveau să-l omoare pentru asta. (...) A doua zi dimineața erau pe urmele elefantului, mergând pe o veche cărare de elefanți, un drum de pământ bătătorit străbătând pădurea. Arăta de parcă elefanții trecuseră pe acolo încă din vremea în care lava din munți se răcise și copacii crescuseră și se înălțaseră unul lângă altul."

În zilele cât urmăreau urmele elefantului bătrân, urmele unei turme a altor elefanți interferează peste cele ale exemplarului urmărit. Este frumos descrisă atmosfera, parcă te simți acolo: “Se făcu după-amiază până izbutiră să ajungă turma și să o ocolească, văzând formele masive, cenușii, printre copaci și mișcările urechilor mari și ale trompelor care scotoceau, încolăcindu-se și descolăcindu-se, auzind pârlăturile crengilor rupte, bubuitul copacilor dezrădăcinați, și ghiorăiala din pânțelele elefanților și plesniturile și zgomotul surd al balegii căzând pe jos.”

Urmărirea elefantului pentru a îl uide pentru fildes... este un fel de călătorie inițiată pentru băiatul care își urmează tatăl și pe camaradul acestuia. Copilul află că acestui elefant bătrân și uriaș, vânătorul i-a ucis askari-ul, prietenul la fel de uriaș cu care își petrecuse probabil decenii de peregrinare-împreună; fiind împușcat în frunte apoi în ureche, în urmă cu poate cinci ani, exact în acest loc... iar de atunci matushalemicul elefant rămas în viață umblă singuratic... “(...) urmele bătrânului elefant duceau într-acolo. Era un craniu mare (...) albit de soare și de ploi. În frunte se vedea o adâncitură profundă și (...) găuri inegale acolo unde colții fuseseră tăiați. (...) le arată locul în care stătuse marele elefant pe care-l urmăreau cât se uitase la craniu (...) Îi arată (...) singura gaură din marea adâncitură din osul albit al frunții și apoi patru găuri una lângă alta în osul din jurul urechii (...) și luă un glonte dumdum 303 din buzunar și-l potrivea cu vârful în osul frunții. (...) le arătase oasele împrăștiate și cum trecuse elefantul cel mare printre ele. (...) Dimineața urcau din nou pe coasta îndepărtată a muntelui. Elefantul nu mai mergea ca până acum, ci înainta la întâmplare, oprindu-se uneori să mănânce (...)”

Citind cele 15 pagini ale acestei scurte povestiri, admir din nou excelentele capacități scriitoricești ale lui Hemingway, modul fascinant în care poate surprinde (sau creea) atmosfera, sentimentele, complexitatea relațiilor din realitatea-ficțională în care suntem noi, oamenii, animale individuale. Modul în care împreună-singuratici urmărim poteci și urme prin pădure. Cu dilemele noastre, vânând și fiind vânați, cu deciziile și regretele noastre, relațiile schimbătoare cu ceilalți. Încredere? “De multe ori în cursul zilei dorise să nu-l fi trădat pe elefant și după-amiaza își aduse aminte că dorise să nu-l fi văzut vreodată. Treaz, în lumina Lunii, își dădu seama că acest lucru nu era adevărat. (...) L-am văzut în lumina Lunii și era singur (...) Elefantul nu făcea nimic rău și acum noi l-am urmărit până în locul în care el a venit să-l vadă pe prietenul lui mort și acum îl vom omorâ. E greșeala mea. Eu l-am trădat. (...) n-ar fi trebuit niciodată să le spun și ar fi trebuit să păstrez secretul și să-l am pentru totdeauna (...) De aici înainte am să păstrez întotdeauna totul secret. N-o să le mai spun niciodată nimic. (...) De ce n-ai ajutat elefantul când ai putut. (...) Niciodată n-ar fi trebuit să le spui. Niciodată, niciodată să nu le spui. Încearcă să-ți aduci aminte de acest lucru. Niciodată să nu spui nimic nimănui. Niciodată să nu mai spui nimic nimănui. (...) Dracu’ să ia vânătoarea de elefanți. (...) Încearcă să își aducă aminte cum se simțise. Încă nu ținea la elefant. Trebuie să-și aducă aminte de acest

lucru. Îi părea doar rău, ceea ce se datora propriei sale oboseli care-i dădea o înțelegere a vârstei. Prin faptul că era foarte tânăr, își dăduse seama cum trebuie să fie când ești prea bătrân. (...) Își dăduse seama cât de important fusese pentru el faptul că-l văzuse pe elefant în lumina Lunii și că-l urmărise și se apropiase de el în luminiș în așa fel încât să-i vadă colții uriași. Dar nu știa că nimic nu va mai fi vreodată la fel. Acum știa că vor omorâ elefantul și că nu mai putea face nimic. Îl trădase pe elefant (...)"

Destul de dur este descrisă și faza în care animalul sălbatic este ucis; la vânărea unui alt mamifer, mai mic, dramatismul situației nu este atât de evident cât poate să fie la omorârea uriașului vegetarian, care își apăra doar viața, de când se știe. "Elefantul se ducea probabil acolo unde se născuse și ei îl vor omorâ acolo. Asta le trebuia ca totul să fie perfect. Le-ar fi plăcut să îl omoare acolo unde l-au omorât pe prietenul lui. Asta ar fi fost ceva grozav. Asta le-ar fi plăcut. Blestemații, ucigașii de prieteni. Se îndreptau acum spre marginea desișului și elefantul era aproape, undeva înainte. (...) îi simțea mirosul și auzeau cu toții cum rupe și cum strivește crengile. (...) stătea nemișcat și auzea cum mânâncă elefantul. Îi simțea mirosul tot atât de puternic ca și în noaptea aceea în lumina Lunii când se apropiase de el și-i văzuse colții lui minunați. Apoi, cum stătea, se făcu liniște și nu mai simți mirosul elefantului. Apoi se auzi (...) o bufnitură și o împușcătură a carabinei 303 și după aceea bubuitul profund și dublu al puștii 450 a tatălui său, apoi bufniturile și trosniturile continuă să se îndepărteze (...) Sânge era peste tot. Un șiroi înalt (...) care țâșnise lucind pe tulpini și frunze și liane și un altul mult mai jos, întunecat și plin de murdării din stomac. Lovit la plămâni și-n burtă (...) Îl găsiră sprijinindu-se și chinându-se într-un asemenea hal de disperare încât nu se mai putea mișca. (...) îl zări în fața lui, uriaș și cenușiu, în picioare, rezemat de tulpina unui copac. (...) văzu sângele care îi țâșnea din coaste și șiroia în jos și tatăl lui ridică pușca și trase și elefantul își întoarse capul cu colții uriași mișcându-se încet și greoi și se uită la ei și când tatăl lui trase și al doilea încărcător elefantul păru să se clatine ca un copac tăiat și se prăbuși bufnind înspre ei. Dar nu murise. Se sprijinise de copac și cum se prăbușise cu grumazul zdrobit. Nu se mișca dar ochiul lui era cel mai viu lucru pe care-l văzuse David vreodată. Juma venise (...) și apăsând țeava puștii aproape de gaura urechii elefantului trase de două ori, smucind și împingând furios trăgaciul. Ochiul elefantului se holbă la prima împușcătură și apoi începu să se întunece și sângele țâșni din ureche și curse în șiroaie pe pielea cenușie încrețită. (...) Acum întreaga demnitate și măreție și întreaga frumusețe a elefantului pieriseră și nu era decât un morman uriaș de piele zbârcită."

Splendoarea vie este transformată într-un hoit, iar uciderea lui are și efecte colaterale, asupra sufletului uman tânăr. "În seara aceea, după măcel, tatăl lui încercă în preajma focului să-i vorbească. "Știi că era un ucigaș, Davey" zise el. "Juma spune că nimeni nu știe câți oameni a omorât". "Încercau cu toții să-l omoare, nu-i așa?" "Desigur" zise tatăl său, "cu perechea aceea de colți." "Atunci, cum putea să fie ucigaș?" (...) "Aș fi vrut să îl omoare pe Juma, zise David." (...) În seara aceea David ședea lângă foc și se uita la Juma cu obrazul lui cusut și cu coastele

rupte și se întreba dacă elefantul l-a recunoscut când a încercat să îl omoare. Sper să-l fi recunoscut. Acum elefantul era eroul lui, așa cum fusese tatăl lui multă vreme (...) David își aminti cum pierise întreaga măreție a elefantului de îndată ce ochiul lui încetase să mai fie viu (...) Nu mai era nici un elefant ci numai un leș cenușiu și zbârcit care se umfla și niște colți pătați, cafenii și gălbui, pentru care îl omorâseră. Colții erau mânjiți cu sânge închegat și cu unghia de la degetul mare răzui puțin sânge care arăta ca o bucată uscată de ceară de peceți și-o puse în buzunarul cămășii. Aceasta fu tot ce luă de la elefant în afară de începutul cunoașterii a ce este singurătatea.”

Aparent avem o povestire despre o vânătoare de elefanți, dar de fapt devine mult mai mult decât atât. O poveste despre sentimentele noastre, despre tinerețe și bătrânețe, despre compasiune și lipsa ei, despre singurătatea de a exista și despre moarte. Te poți întreba, cum se poziționa sentimental Hemingway față de subiectul vânătorii, cum de putea să existe o falie atât de uriașă între practicarea acestui “sport-sângeros” și capacitatea de a scrie acest text anti-vânătoare? Cât de contorsionate și ciudate sunt sufletele noastre? Deși autorul este în ipostaza de a face echilibristică între manifestările diferitelor personaje care apar în text, senzația este că el se regăsește în fiecare dintre ei, atât în copil, cât parțial în vânători și culmea, mai ales în singuraticul elefant bătrân... cu colții lui de fildeș.

AUTOR ©

[dr. Peter Lengyel](#)

PS. Este și mai interesant cum o astfel de povestire naște nenumărate interpretări în creierile celor care au parcurs textul. Fiecare dintre noi percepe altceva, face altfel de asocieri, interpretează la un mod unic ceea ce se poate transmite prin niște cuvinte.

<http://hoinarind-prin-viata.blogspot.ro/2009/04/povestire-africana-de-ernest-hemingway.html>

La un articol de blog, există câteva comentarii interesante; Cristina Andrieș zicea la 17 aprilie 2009: “(...) pe cât e de frumoasă, pe atât este de sfâșietoare. Hem’ scrie așa cum îmi place mie să fotografiez: rupe frânturi de viață și le privește cu lupa. În “Povestire africană”, Hem’ își

etalează mai degrabă talentul de narator, pe care îl are din plin.” Mihaela Diaconescu spunea tot acolo, la 6 mai 2009: “(...) din punctul meu de vedere tema centrală a povestirii este singurătatea.... și tot ce se naște din ea. Din singurătate pornim la drum și nimerim prin niște hățișuri nedorite, din cauza fricii de singurătate nu ne urmăm inima ci încercăm să împărtășim necunoscutul cu alții, trăim toate dilemele vieții în singurătate și de cele mai multe ori le scoatem la iveală doar atunci când sunt clarificate și deciziile sunt luate, și mai presus de toate murim singuri.” Claudiu Crăciun spunea la 7 mai 2009: “(...) pe tot parcursul ei se simte că autorul este de partea băiatului, nu a vânătorilor. (Sincer, tind să cred că în această poveste autorul se regăsește mai mult în elefant). Expresii precum “În seara aceea, după măcel...”, “Le-ar fi plăcut să-l omoare acolo unde-l omorâseră pe prietenul lui. Asta ar fi fost ceva grozav. Asta le-ar fi plăcut. Blestemații, ucigași de prieteni!”, felul cum e descrisă moartea elefantului, precum și schimbarea de atitudine a băiatului, care ajunge la final să-l urască pe Juma, iar elefantul devine eroul lui, și chiar însăși “povestea” elefantului urmărit mereu pentru a fi ucis datorită colților săi “deși nu făcuse nimic, nimănui”, demonstrează clar că aceasta, deși e o poveste de vânătoare, nu este pro-vânătoare. Și dilema mea rămâne în picioare: cum mai putea să vâneze, când a demonstrat prin această poveste cât de lipsit de sens și de umanitate este această practică!? (...) despre singurătate – trist, dar adevărat, cu toții suntem singuri în momentele cu adevărat importante ale vieții noastre și ne trăim dilemele tot în singurătate (...) încep să cred că singurătatea asta a noastră e bazată pe egoism. Nu lăsăm pe nimeni să-și facă culcuș confortabil în sufletul nostru. Ne e teamă că poate ne va invada intimitatea și nu vom mai avea suficient timp să fim noi înșine și să ne gândim doar la noi și să ne trăim viața și să ne purtăm grijile cum vom avea chef, sau că dacă va pleca, în locul lui va rămâne deșertul. Și astfel, acceptăm pustiul și singurătatea și trăim toată viața cu ele, de teama unui posibil deșert. Iar dacă ceva ne roade sufletul, de ce să povestim? Oricum nimănui nu-i pasă cu adevărat și după ce, eventual, ne va asculta, își va continua viața lui, își va vedea de grijile și bucuriile lui și asta ar fi tot. Așa că toți facem precum David, care regreta în final că le-a spus despre elefant: “niciodată n-o să-i mai spun nici lui nici altcuiva ceva, niciodată nimic. Niciodată vreodată, niciodată.”..... “...cu unghia de la degetul mare răzui puțin sângele care arăta ca o bucată de ceară de pecete și o puse în buzunarul cămășii. Aceasta fu tot ce luă de la elefant în afară de începutul cunoașterii a ce e singurătatea.” Octavian Paler spunea: “Nu există pustiul, există doar incapacitatea noastră de a umple golul în care trăim.”” Anna spunea la 4 iunie 2009: “Viața în sine este o vânătoare... chiar dacă ne dorim să fim mai buni, să nu rănim sau să ucidem (speranțe, sentimente, trăiri, clipe) tot o facem... conștient sau nu. Eu privesc povestea asta ca pe o poveste despre viață... rănim și suntem răniți, acționăm și pe urmă regretăm... vânam și suntem vânați.”

... Am parcurs de două ori textul, dar cred că o să recitesc cândva acele 15 pagini. Îți dai seama că un million de alte interpretări sunt posibile.

PS2. Un iconic elefant bătrân, numit Satao, trăia de 50 de ani în Kenya; a fost răpus de

braconieri la sfârșit de mai 2014, în Parcul Național Tsavo East: fildeșii lui uriași, care ajungeau până la nivelul solului, erau prea atractivi pentru ne-oameni. A mai dispărut ceva din sălbăticia și naturalețea Africii. Probabil că cei care l-au văzut în viață și eventual l-au și iubit, ar putea formula ceva de genul: blestemați să fie toți braconierii, ucigașii de animale sălbatice.

<http://www.independent.co.uk/news/world/africa/kenyas-iconic-tusker-elephant-satao-is-killed-by-poachers-9537081.html>

Satao the 'iconic' tusker elephant is killed by poachers in Kenya

PS3. Dacă prin anii 1930-1940 trăiau în Africa circa 3-5 milioane de elefanți, estimările actuale arată că populația totală este undeva pe la 0,5 milioane de exemplare, mare parte fiind în sudul continentului (52%), dar specia este încă destul de bine reprezentată și în estul african (28%), prezentă și în zona centrală (17%)... iar în vest există doar o mică parte a populației (restul de 1,6%). Este mult, este puțin... 0,5 milioane de elefanți actuali față de 3 sau 5 milioane... câți erau? Grosso modo, am putea zice că mai există circa 10-15% din ceea ce era pe acolo în urmă cu 70-80 de ani, iar măcelul care a dus la decimarea a 85-90% din efective este un fel de genocid. Cât poate continua oare? Habitate fragmentate, închiderea lor în "arii protejate" unde nici măcar nu au liniște în fața braconierilor... Cu o intensificare a presiunii antropice la nivel de continent, produse de o populație umană africană săracă și aflată în creștere exponențială... elefanții sunt împinși spre marginea prăpastiei, iar măsurile de conservare pot eventual să încetinească procesul.

http://www.elephantdatabase.org/preview_report/2013_africa/Loxodonta_africana/2012/Africa

SURSA:

[Dr. Peter Lengyel Blog](#)